

BELEIDSPLAN

STICHTING NATIONALE RECLASSERINGSAKTIE

2023-2024

Inhoudsopgave

De organisatie	2
GESCHIEDENIS	3
MISSIE	3
VISIE.....	4
De omgeving	5
SAMENWERKING	5
LEERSTOEL	6
ACTIVITEITEN.....	6
Financieel	7
FONDSENWERVING	7
VERANTWOORDING	7
ANBI	7

De organisatie

De stichting Nationale Reclasseringsactie (NRA) werft fondsen ten behoeve van het mogelijk maken van reclasseringsactiviteiten die niet door de subsidiegever van de reclassering, het ministerie van Justitie en Veiligheid, worden ondersteund. Deze activiteiten zijn innovierend, vallen buiten de normale subsidiestromen en duren in beginsel maximaal twee à drie jaar.

GESCHIEDENIS

Het reclasseringswerk wordt in Nederland traditioneel uitgevoerd door verschillende organisaties. Nadat in de loop van de vorige eeuw de verzuiling uit deze organisatiestructuur was verdwenen, bleven er drie organisaties over. Die organisaties hebben een samenwerkingsverband gekend in de vorm van de Vereniging voor Reclasseringsinstellingen, de VVRI. Dit samenwerkingsverband betrof niet de uitvoering van het reclasseringswerk. Die vereniging organiseerde onder meer de nationale reclasseringscollecte. Met de ingezamelde gelden werden initiatieven ontplooid ten behoeve van de reclassering als geheel. In het bijzonder was er daarbij aandacht voor voorlichting over de reclassering.

De NRA, die sinds 1989 bestaat, is te beschouwen als de opvolger van de VVRI. De NRA werft fondsen ten behoeve van het mogelijk maken, zoals hiervoor reeds aangegeven, van bij voorkeur innoverende reclasseringsactiviteiten die niet door de subsidiegever voor de reclassering, het ministerie van Justitie en Veiligheid, worden ondersteund.

MISSIE

In het eerste lid van artikel 2 van de statuten van de NRA wordt als doelstelling geformuleerd:

“De stichting heeft ten doel gelden bijeen te brengen ten behoeve van het reclasseringswerk en voorts het verrichten van werkzaamheden in het belang van het reclasseringswerk en al hetgeen dat hiermee verband houdt, alles in de ruimste zin genomen.”

De stichting tracht dit doel onder meer te bereiken door, aldus het tweede lid van bedoelde bepaling:

- a. het (doen) organiseren van nationale of regionale fondsenwervingsacties;
- b. het (doen) verstrekken van inlichtingen en voorlichting met betrekking tot het reclasseringswerk;
- c. het bevorderen en doen verrichten van wetenschappelijk onderzoek betreffende de reclassering;
- d. het (doen) bevorderen van de deskundigheid van degenen die met reclasseringswerk zijn belast;
- e. alle andere wettige middelen die daaraan kunnen bijdragen.

De middelen van de stichting, zo bepaalt artikel 3 van de statuten, worden gevormd door inkomsten uit inzamelingsacties, erfstellingen, legaten en schenkingen en andere inkomsten.

De missie voor de komende jaren is het realiseren van de doelstellingen van de stichting door middel van:

- a. een bijdrage leveren aan het financieren van de bijzondere leerstoel reclassering aan de Vrije Universiteit te Amsterdam;
- b. het bevorderen van het vrijwilligerswerk op het gebied van reclasseringswerk;
- c. het financieren van aanvragen voor activiteiten die innovierend zijn en thans niet door de reguliere reclasseringsinstellingen worden verricht.

Voor zover het mogelijk is, wil de NRA grotere fondsen werven om ook grotere projecten meer structureel te financieren binnen de drie genoemde gebieden (thans is m.u.v. de leerstoel steeds sprake geweest van deelfinanciering). Er dient nader onderzoek te worden verricht om de mogelijkheden om omvangrijke subsidies te ontvangen te onderzoeken. In overleg met de besturen van de drie reclasseringsorganisaties moeten plannen worden ontwikkeld om subsidiegevers te vinden.

VISIE

Een trend die binnen het reclasseringswerk in de ons omringende landen op een aantal gebieden wordt gezien, is dat er sprake is van commercialisering. Als gevolg hiervan is de kwaliteit van het reclasseringswerk verminderd. Nederland heeft ook te maken gehad met deze trend, zij het dat er eerder sprake is van verdergaande professionalisering dan van commercialisering. Door het reclasseringswerk een wetenschappelijke basis te geven heeft de NRA beoogd het inzicht in doel en werk, de kwaliteiten en de positie van de reclassering in Nederland te verbeteren. Tot heden is dat gelukt. Dit heeft er ook toe geleid dat het reclasseringswerk nu minder wordt gezien als maatschappelijk werk, maar meer en eerder als een specifieke, zeer doelgerichte beroepsuitoefening met eigen beroepsmethodieken. Daarmee heeft het een groter onderscheidend vermogen en een veel grotere effectiviteit gekregen.

De middelen zijn echter beperkt. Om te zorgen dat de reclassering zich in Nederland verder kan blijven ontwikkelen, is blijvende ondersteuning van de leerstoel nodig. Voor de komende jaren wil de NRA dan ook voortgaan met zich richten op het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek. In 2021 is de leerstoelhouder met emeritaat gegaan. De NRA en de Vrije Universiteit hebben een basis gevonden om de leerstoel voort te zetten. In januari 2023 is een nieuwe hoogleraar benoemd. Voor een structurele voortzetting van de leerstoel heeft de NRA nieuwe middelen nodig.

De leerstoel leidt er, naast de aan enkele hogescholen bestaande lectoraten, toe dat het reclasseringswerk in Nederland een wetenschappelijk fundament krijgt en kan daarmee zorgen voor evidenced based practice. Daarmee wordt indirect de veiligheid van de Nederlandse samenleving vergroot. Met wetenschappelijk bewezen methodieken is er meer kans dat het zich opnieuw klasseren voor de maatschappij (reclasseren) succes heeft.

Het financieren van de bijzondere leerstoel heeft ertoe geleid dat er nieuwe onderzoeksprojecten van de grond zijn gekomen waarbij resultaten van reclasseringswerk onderzocht zijn.

De NRA zal daarom het bestaande beleid voortzetten in het bijzonder waar het gaat over punt c van artikel 2 van de statuten, het bevorderen en doen verrichten van wetenschappelijk onderzoek betreffende de reclassering, door middel van het continueren van de bijzondere leerstoel voor de reclassering maar ook door de samenwerking tussen die leerstoel en de lectoraten bij een aantal hogescholen te bevorderen.

Ten tweede wil de NRA zich richten op vrijwilligerswerk en innoverende werkzaamheden die thans niet door de reguliere reclassering wordt gedaan en daartoe speciale fondsen te verwerven.

Het werken met vrijwilligers is een wijze van werken die van oorsprong en in essentie hoort bij het reclasseringswerk. Veel reclasseringswerk is in de loop van de tijd geprofessionaliseerd maar er zijn nog tal van werkzaamheden die niet kunnen bestaan zonder vrijwilligers. Denk hierbij onder meer aan de in het buitenland wonende Nederlanders die in het buitenland Nederlandse gedetineerden bezoeken en begeleiden. Deze gedetineerden leven vaak onder zeer moeilijke omstandigheden en begeleiding door vrijwilligers is essentieel. Ook maakt het een meer succesvolle terugkeer naar Nederland mogelijk. In het verleden is al gebleken dat het werk van deze vrijwilligers resultaat heeft gehad.

Maar ook het werken aan gedragsverandering bij gedetineerden in Nederland wordt soms door vrijwilligers gedaan. Denk verder ook aan het geven van praktische hulp in de dagelijkse leefomstandigheden. Het vinden van werk en een woning. Het afsluiten van een verzekering. Het zorgen voor een omgeving waarin iemand die terugkeert in de

samenleving niet in een gat valt met alle gevaren van dien voor de samenleving. Dit vraagt aandacht en tijd en wordt vaak niet uit overheidsmiddelen gefinancierd. Bij de begeleiding van Nederlanders die in het buitenland zijn gedetineerd wordt in heel veel gevallen een beroep gedaan op vrijwilligers. De blik over de grens die die daarbij hoort, moet in de toekomst verwijd en verdiept worden.

Ten derde wil de NRA een bijdrage leveren aan de behoefte die er is in Nederland (in overleg met de 3RO) op gebieden die er anders niet zouden zijn, maar wel essentieel zijn voor het bestaan van reclasseringswerk in Nederland. Om dat te doen is geld nodig. Daarom zal de NRA de komende jaren inzetten op fondsenwerving en zonder die fondsenwerking voor het opzetten van de bijzondere leerstoel en een jaarlijks beperkt aantal vrijwilligers initiatieven. Denk hierbij aan scholing en ontwikkeling van niet alleen de vrijwilligers maar ook en vooral van gedetineerden ten einde de terugkeer in de maatschappij beter te laten verlopen. Zo heeft de NRA bijvoorbeeld een project gefinancierd waarbij het ging om de z.g. 'bolletjesslikkers' waarbij door middel van inzicht en gedragsverandering een kwetsbare groep weerbaar is gemaakt om hier niet (weer) toe over te gaan. Hierbij werd gebruik gemaakt van theater en creatieve werkvormen waarbij inzicht werd verkregen en er goede resultaten werden geboekt.

De projecten die gefinancierd worden, zijn projecten die aangemeld worden bij de NRA voor een subsidieaanvraag. De NRA maakt telkens de afweging welke projecten wel en niet gefinancierd worden. Van belang daarbij is dat het project moet kunnen laten zien wat daadwerkelijk als resultaat wordt beoogd en vervolgens bereikt en hoe ze haar behaalde resultaten terug zal koppelen. De NRA wil de periodiek behaalde resultaten telkens weten en zal een aantal projecten waar mogelijk bezoeken.

Op het moment dat er grotere fondsen kunnen worden aangesproken, kunnen er ook grotere projecten worden gefinancierd. De onderzoeken en projecten die nu lopen zijn vaak beperkt. En de financiering van projecten betreft vaak maar een klein gedeelte van de totaal nodige financiële middelen. Ook vrijwilligersprojecten worden afgewezen omdat er te weinig middelen zijn. Zo kon de NRA niet behulpzaam zijn bij de ondersteuning van vrijwilligers in het buitenland waarvoor een speciale scholing en bijeenkomst was geïnitieerd.

De NRA bezit thans het CBF-keurmerk zodat zij in aanmerking kan komen voor de werving van middelen waaruit bovengenoemde reclasseringswerkzaamheden kunnen worden gefinancierd.

De omgeving

SAMENWERKING

De uitvoering van het reclasseringswerk is nog steeds verdeeld over drie organisaties, te weten Stichting Reclassering Nederland, het Leger des Heils (LDH) en de SVG Verslavingszorg, samen de 3RO. Strikt genomen zou gezegd kunnen worden dat deze organisaties het werk verdeeld hebben volgens hun eigen specialisaties. RN algemeen, LDH van oorsprong gericht op dak- en thuislozen en de SVG op de verslavingszorg. Deze organisaties richten zich bij de uitvoering van hun doelstellingen voornamelijk op reclasseringswerkzaamheden bij of krachtens de wet in het kader van strafrechtelijke procedures. Dat bestaat uit voorlichting, toezicht en het uitvoeren van taakstraffen.

De 3RO hebben zelf ook behoefte aan de financiering van (grotere) projecten. De NRA is in overleg met de 3RO. Dit overleg is in 2018 door omstandigheden enigszins gestagneerd. In 2019 heeft de NRA een aanzet gegeven om dit overleg opnieuw leven in te blazen en voorstellen voor projecten te doen. Daarbij werd ervaren dat het eigen vermogen van de NRA dusdanig is teruggelopen dat strategisch moet worden omgegaan met de aanwezige gelden. Samen met 3RO wordt gezocht naar een behoorlijke strategie. Per project zal de NRA met de drie reclasseringsorganisaties overleggen over het doel en de noodzaak van een project en het ontbreken van de mogelijkheid het project via de reguliere subsidie te financieren. De NRA nodigt geregeld de 3RO directie uit om te overleggen over hetgeen prioriteit heeft. Ook met de bijzonder hoogleraar wordt geregeld overlegd. Bij aanvragen wordt de organisatie gevraagd goed te motiveren en desnoods te komen vertellen wat praktisch en maatschappelijk

nut en noodzaak van een bepaald project zijn en welke doelen en resultaten ze beogen en hoe deze vervolgens objectief en concreet inzichtelijk gemaakt kunnen en moeten worden.

LEERSTOEL

De Vrije Universiteit in Amsterdam is bereid gevonden om ruimte voor een dergelijke leerstoel te maken. In 2023 is een nieuwe hoogleraar benoemd. Het besluit om deze leerstoel te initiëren en te faciliteren is genomen na consultatie van de directeuren van de drie reclasseringsorganisaties. Zij toonden zich allen zeer enthousiast over dit initiatief omdat de gedachte bestaat dat een dergelijke leerstoel een geschikt middel is om de reclassering enerzijds duidelijker “op de kaart te zetten” en anderzijds meer inhoud aan en inzicht in, een kritische benadering van de resultaten van het reclasseringswerk te geven. Zo kan er gewezen worden op een drietal promoties die in de afgelopen jaren onder leiding van prof. Van der Laan (de inmiddels teruggetreden hoogleraar Reclassering aan de VU) zijn afgerond:

- (Liza Cornet (Brains behind bars, 2016)
- Anneke Menger (De werkalliantie in gedwongen kader, 2018)
- Trudy van der Stouwe (Social skills training, 2020), terwijl er nog vier promotieprojecten lopen.

Met het instellen van deze leerstoel is de NRA een verplichting aangegaan die zich enerzijds langdurig in de tijd uitstrekt en anderzijds een fors beroep doet op het vermogen van de stichting. Dat betekent dat voor subsidiëring van andere activiteiten betrekkelijk weinig ruimte overblijft. Binnen die ruimte bestaat de traditie, die het bestuur graag wil handhaven, om jaarlijks rond kerstmis een kleine gift te doen voor Nederlanders die in het buitenland gedetineerd zijn. Waar dat zinvol wordt geacht en binnen de financiële ruimte mogelijk is, worden de overige subsidieaanvragen gehonoreerd.

ACTIVITEITEN

Andere voorbeelden van activiteiten die door de NRA gesubsidieerd zijn, zijn het geven van voorlichting aan scholen, het werken met vrijwilligers, de uitgave van verschillende boeken en audiovisuele middelen, maar ook wetenschappelijk onderzoek met als doel het ontwikkelen van effectieve methodes.

Financieel

FONDSENWERVING

Gedurende een groot aantal jaren heeft de NRA, voortbouwend op de traditie van de VVRI, zich beziggehouden met heel concrete fondsenwerving. Dat gebeurde vooral op nationaal niveau. Zo heeft zoals hiervoor reeds aangegeven, de reclasseringscollecte bestaan. Later is voor de fondsenwerving aansluiting gezocht bij een bureau dat deze taak uitvoerde. De kosten van die fondsenwerving liepen echter op terwijl de opbrengst tegenviel en uiteindelijk hoge kosten gemaakt zouden moeten worden om deze fondsenwerving op de hoogte van de tijd te brengen, waarbij onzeker was of dit werkelijk zou leiden tot verhoging van de inkomsten. Er is toen besloten een einde te maken aan deze wijze van fondsenwerving en voorlopig verder te gaan als een vermogensfonds.

Dit besluit is genomen op het moment dat gestart was met de instelling van de leerstoel reclassering en derhalve een verplichting voor een langere periode was aangegaan. Het op dat moment bestaande redelijk aanzienlijke vermogen van de stichting, werd derhalve jaarlijks met dit bedrag verminderd, naast de ook jaarlijks toegekende subsidies zoals die hiervoor zijn vermeld.

In de komende periode zal verder overleg gevoerd worden met de directeuren van de reclasseringsorganisaties over de wenselijkheid van het opzetten van grotere projecten. Te denken valt daarbij aan het oprichten van een vrijwilligersorganisatie voor de nazorg aan cliënten van de reclassering inclusief stelselmatige training en vorming van de vrijwilligers en voortzetting van de leerstoel en daarmee van wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de reclassering. De besluitvorming over en de aard van bij voorkeur innoverende projecten zal bepalend zijn voor de wijze waarop de fondsenwerving vervolgens zal plaatsvinden. Tevens kan deze besluitvorming ertoe leiden dat andere eisen worden gesteld aan de bestuursleden van de NRA.

Het voorgaande betekent wel dat de mogelijkheden van de NRA om reclasseringsactiviteiten te ondersteunen tot het moment van een nieuw systeem van fondsenwerving, zeer beperkt zijn. Voor een beperkt aantal jaren zal dit bij een gelijkblijvende situatie betekenen dat jaarlijks maximaal € 25.000,- beschikbaar kan worden gesteld voor andere projecten dan de leerstoel. Op de website zal hierover duidelijkheid worden verschaft. Gemiddeld ontvangt de NRA aan aanvragen in totaal tussen de € 50.000,- en € 200.000 per jaar. De aanvragen liggen gemiddeld tussen de € 10.000,- en € 50.000,-. Wij verwachten dat wij in de komende jaren ongeveer net zo veel aanvragen te zullen ontvangen. Ten aanzien van de aanvragen zullen wij voorlopig werken op basis van projecten die in onze ogen innovatief zijn en tevens de grootste bijdrage leveren aan de behoefte die er is (nut en noodzaak) en op basis van 'wie het eerst komt het eerst maalt'.

VERANTWOORDING

Bij iedere subsidieverlening wordt ervan uitgegaan dat concreet en gedetailleerd verslag wordt gedaan over de besteding van en de behaalde resultaten met de gelden. Bij het verlenen van subsidie wordt een voorkeur uitgesproken voor innovatieve projecten waarbij het de bedoeling is dat de NRA het starten van een project faciliteert opdat een project na enige tijd op eigen benen kan staan.

ANBI

De NRA heeft een ANBI-erkenning gekregen en voldoet aan de nieuwste eisen zoals die door de Belastingdienst worden gesteld.